

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi*

Zeynep GÜMÜŞ DEMİR**

ÖZ

Dijital çağda yaşlı bireylerin medya ile etkileşim düzeyi, toplumsal hayata katılım ve psikososyal iyi oluş açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, yaşlı bireylerde yeni medya okuryazarlığının dijital yalnızlık ve iyi oluş üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, İstanbul ilinde yaşayan 60 yaş ve üzeri 128 birey ile yürütülmüştür. Katılımcılara Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği, Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Dijital Yalnızlık Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler, t-testi, ANOVA ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir; çoklu doğrusal regresyon analizi ile değişkenler arasındaki yordayıcı ilişkiler test edilmiştir. Araştırma bulguları, yaşlı bireylerin yeni medya okuryazarlığı düzeylerinin psikolojik iyi oluşu artırırken, dijital yalnızlık duygusunu azalttığını göstermektedir. Bireylerin dijital medyada içeriklerini etkin, doğru ve amaçlı bir şekilde kullanma becerisi, psikolojik iyi oluş ve dijital yalnızlık üzerinde anlamlı bir değişken olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca daha yüksek eğitim ve gelir düzeyine sahip bireylerin medya okuryazarlık ve iyi oluş düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyet farklılıkları da dikkate değer olup, kadınlar daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine, erkekler ise daha yüksek dijital yalnızlık düzeyine sahiptir. Bu sonuçlar, dijital içeriklere eleştirel ve işlevsel erişimin yaşlı bireylerin toplumsal katılımını güçlendirdiği ve iyi oluş düzeylerini artırdığını göstermektedir. Araştırma verilerinin, yaşlı bireylere yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılmasına, dijital kapsayıcılığın artırılmasına ve aktif yaşlanma politikalarının güçlendirilmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya Okuryazarlığı, Dijital Yalnızlık, Yaşlı Bireylerde İyi Oluş.

Başvuru / Kabul: 05 Mayıs 2025 / 02 Haziran 2025

Atıf: Gümüş Demir, Z. (2025). Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi, *İmgelem*, Yeni Medya Çalışmaları Özel Sayısı, 169-194.

The Impact of New Media Literacy on Psychological Well-Being and Digital Loneliness Among Older Adults

ABSTRACT

In the digital age, the level of media engagement among older adults plays a critical role in their social participation and psychosocial well-being. The aim of this study is to examine the impact of new media literacy on digital loneliness and psychological well-being among older adults. The research was conducted with 128 individuals aged 60 and above residing in Istanbul. Participants completed the New Media Literacy Scale, the Psychological Well-Being Scale for the Elderly, and the Digital Loneliness Scale. The data were analyzed using t-tests, ANOVA, and Pearson correlation analysis; predictive relationships between variables were tested through multiple linear regression analysis. The findings indicate that higher levels of new media literacy among older adults are

*Bu çalışmanın verileri Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nun 28.03.2025 tarihli toplantısında alınan "61351342/020-979" sayılı karar izniyle elde edilmiştir. / The data of this study were obtained with the permission of the decision numbered "61351342/020-979" taken at the meeting of the Üsküdar University Non-Interventional Research Ethics Committee dated 28.03.2025.

**Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, İTBF, Psikoloji Bölümü, İstanbul/Türkiye. E-posta: zeynep.gumus@uskudar.edu.tr, ORCID Numarası: [0000-0003-4474-4813](https://orcid.org/0000-0003-4474-4813), ROR ID: <https://ror.org/02dzjmc73>

associated with increased psychological well-being and reduced digital loneliness. The ability to use digital content in an effective, accurate, and purposeful manner emerged as a significant factor influencing both well-being and digital loneliness. Additionally, participants with higher levels of education and income showed higher levels of media literacy and psychological well-being. Notable gender differences were also observed: women reported higher psychological well-being, whereas men experienced higher levels of digital loneliness. These results suggest that critical and functional access to digital content enhances older adults' social participation and supports their overall well-being. It is believed that the findings of this study can contribute to the expansion of digital literacy training for older adults, the promotion of digital inclusion, and the strengthening of active aging policies.

Keywords: New Media Literacy, Digital Loneliness, Well-Being in Older Adults.

Received / Accepted: 05 May 2025 / 02 June 2025

Citation: Gümüş Demir, Z. (2025). The Impact of New Media Literacy on Psychological Well-Being and Digital Loneliness Among Older Adults, *İmgelem*, New Media Studies Special Issue, 169-194.

GİRİŞ

Yaşlılık, biyolojik bir süreç olmanın yanı sıra toplumsal dönüşümler, dijitalleşme ve değişen sosyal roller çerçevesinde yeniden tanımlanması gereken çok boyutlu bir yaşam evresidir. Günümüzde dijitalleşme, yaşlı bireylerin hayatını birçok yönden etkilemektedir. Bazen ileri yaşın getirdiği değişimler, teknolojik yenilikleri takip etmekte zorluklara neden olsa da dijital araçlar yaşlı bireylerin toplumla daha fazla etkileşim kurmalarına olanak tanımaktadır. Toplumsal dışlanma, bireylerin ekonomik ve sosyal yaşama eşit şekilde katılamadığı durumları ifade etmektedir. Dijital içerilme ise bireylerin yaş, gelir veya eğitim farkı gözetmeksizin dijital kaynaklara erişimini sağlayarak bu dışlanmışlık durumlarını azaltmayı amaçlamaktadır (Seifert 2020: 675; Ekoh, George ve Ezulike 2023: 65).

Dijital teknolojiler yaşamın her alanında etkili olmakta, toplumsal yapıyı, bireyler arası ilişkileri ve sosyal katılım biçimlerini dönüştürmektedir. Yeni medya okuryazarlığı, yaşlı bireyler için hem kişisel hem de toplumsal açıdan önemli bir gereksinime dönüşmüştür. Özellikle COVID-19 pandemisi, dijital ortamların sosyal izolasyonu azaltmadaki önemini ortaya koymuş bu süreçte yaşlı bireylerin dijital ortamları kullanma konusundaki yetersizlikleri daha belirgin hale gelmiştir. Bu durum, literatürde "dijital yalnızlık" kavramını öne çıkarmıştır (Zapletal vd. 2023: 7). Yeni medya okuryazarlığı, bilgiye erişimin ötesinde dijital içerikleri eleştirel değerlendirme, etkili iletişim kurma ve sosyal etkileşimleri sürdürebilme becerilerini içermektedir (Rasi vd. 2021: 37; Suchowerska ve McCosker 2022: 6). Yaşlı bireylerin yeni medya okuryazarlığı düzeylerinde homojen bir dağılım yoktur. Yaş, eğitim düzeyi, gelir seviyesi ve yaşam koşulları gibi sosyoekonomik faktörler, dijital ortamlarda aktif olma yetilerini doğrudan etkilemektedir (Taipale vd. 2021: 5; Mohan vd. 2024). Bu bağlamda, dijital medya platformlarının sunduğu olanaklar bireylerin hem içerik üreticisi hem de toplumsal katılımcı olarak rol almasına zemin hazırlamaktadır. Dijital medya platformlarında karşılaşılan içerikler, bireylerin yalnızca tüketici değil, aynı zamanda üretici olarak da rol aldığı yeni bir

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

etkileşim biçimini ortaya koymaktadır (Sümer 2024: 15). Ayrıca dijital aktivizm, bireylerin kimliklerini ifade ettikleri ve toplumsal hareketlerde yer alabildikleri yeni bir katılım alanı sunmaktadır (Kökalan Çımrın, Öztürk & Demir 2024: 34).

Dijital okuryazarlık, bireyin dijital ortamda yalnızca içerik tüketicisi değil, aynı zamanda seçici, eleştirel ve üretken bir birey olmasını sağlayan çok boyutlu bir yeterlidir (Rasi vd. 2021: 41; Suchowerska ve McCosker 2022: 6). Yaşlı bireyler için bu beceri, dijital çağda sosyal bağ kurma, kendini ifade etme ve toplumsal hayata katılma aracı haline gelmektedir. Psikolojik iyi oluş, bireyin yaşamdan doyum alması, duygusal denge kurabilmesi ve kendini değerli hissetmesiyle ilişkilidir. Yaşlılık döneminde bu durum sosyal destekle ve dijital araçları bilinçli kullanabilmekle daha da önem kazanmaktadır (Fang vd. 2018). Dijital yalnızlık, kişinin dijital ortamda anlamlı ilişkiler kuramaması ve yeterince etkileşimde bulunamaması olarak tanımlanmaktadır (Zapletal vd. 2023: 3). Yaşlı bireyin dijital ortamdaki etkileşim eksikliği, toplumsal yaşamdan geri kalmasına neden olabilmekte ve dijital mecralara sınırlı erişim, bu durumu pekiştirebilmektedir (Wang vd. 2023: 872).

Dijital teknolojilere erişim, yaşlı bireylerin sosyal destek ağlarını güçlendirirken yalnızlık ve izolasyon hissini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır (Nedeljko vd. 2021: 648; Todd, Bidstrup ve Mutch 2022: 227). Dijital becerilerdeki eksiklikler ise yaşlı bireylerin psikolojik iyilik hallerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Wang vd. 2023: 872). Yaşlı bireyler dijital içerikleri eleştirel biçimde değerlendiremediklerinde, yanlış bilgilere inanma ve sosyal medya bağımlılığı geliştirme riski artmaktadır (Cotten vd. 2013: 3). Literatürde, yaşlı bireylerin dijital teknoloji kullanımının, sosyal destek ağlarını güçlendirerek yalnızlık hissini azalttığına dair bulgular yer almaktadır (Nedeljko vd. 2021: 648; Fang vd. 2018). Yeni medya okuryazarlığının güçlendirilmesinin, yaşlı bireylerin psikolojik iyi oluşlarını artırabileceği ve dijital yalnızlık hissini hafifletebileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, yaşlı bireylerde yeni medya okuryazarlığının dijital yalnızlık ve iyi oluş üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmanın temel soruları şu şekilde belirlenmiştir: Yeni medya okuryazarlığı düzeyi, yaşlı bireylerin iyi oluşlarıyla nasıl ilişkilidir? Yeni medya okuryazarlığı, yaşlıların dijital yalnızlıklarını azaltmada etkili midir? İyi oluş ve dijital yalnızlık arasındaki ilişkide yeni medya okuryazarlığı rol oynar mı?

Yöntem

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeliyle yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişki düzeyini ortaya koymayı amaçlamaktadır (Karasar 2012: 81). Araştırma için Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No: MART 2025-07; Sayı: 61351342/020-979). Katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, onam alınmış ve katılım gönüllülük esasına dayalı olarak sağlanmıştır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemi, yaşları 60 ile 75 arasında değişen 128 yaşlı birey oluşturmaktadır. Örneklem, kolayda örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır. Araştırmaya dahil olma kriterlerini, bireylerin 60 yaş ve üzerinde olması, okuma-yazma ve okuduğunu anlama gibi bilişsel yeterliliklere sahip bulunması ve dijital cihazlara (akıllı telefon, tablet veya bilgisayar) erişim sağlayabilmesi oluşturmaktadır. Araştırmadan dışlanma kriterleri ise, ağır bilişsel gerilik, ciddi görme veya işitme kaybı gibi dijital cihaz kullanımını engelleyen sağlık durumlarına sahip olmak şeklinde belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği: Koç ve Barut (2016: 251) tarafından geliştirilen ve yaşlı bireylerin dijital medya ile ilişkilerini değerlendirmede kullanılan bu ölçek 35 maddeden oluşmaktadır. Dört alt boyutu bulunmaktadır: Fonksiyonel Tüketim, Eleştirel Tüketim, Fonksiyonel Üretim, Eleştirel Üretim. Ölçekte veri toplama aracı olarak 5'li Likert tipi kullanılmıştır. Örnek maddeler: "Medyada ihtiyaç duyulan bilgiye ulaşmak için arama motorlarını nasıl kullanacağımı bilirim.", "Medya içeriklerinin doğruluğu hakkında karar vermek benim için kolaydır.", "Görsel ve yazılı özgün medya içerikleri (afiş, video, web sayfası vb.) geliştirebilirim". Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (α) .95 olarak hesaplanmıştır.

Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği (SOYÖ): Korkmaz ve ark. (2014: 152) tarafından geliştirilen ölçek, bireylerin dijital ortamlardaki yalnızlık ve bağlantı düzeylerini ölçmektedir. 5'li Likert tipi derecelendirmeye uygulanmakta olup ölçekte 20 madde ve üç alt boyut yer almaktadır: Sanal Sosyalleşme, Sanal Paylaşım ve Sanal Yalnızlık. Örnek bir maddeler: "İnternetteyken kendimi sosyal ortamlara daha yakın hissediyorum.", "Sanal dünyada yeterince paylaşımda bulunamıyorum." Yüksek puanlar, dijital ortamlarda yalnızlık hissinin yüksekliğine işaret etmektedir. Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı ise 0,81 olarak belirlenmiştir.

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (YPIÖÖ): Gümüş Demir (2022: 94) tarafından geliştirilen bu ölçek, yaşlı bireylerin psikolojik iyilik hâlini ölçmektedir. Örnek sorular: “Günlük hayatımı anlamlı buluyorum.”, “Anlamlı bir hayat yaşıyorum.”, “Çoğu zaman kederli (üzgün) hissediyorum.”. Toplam 15 maddeden oluşan ölçek, 5’li Likert tipi derecelendirmeye uygulanmakta, toplam puan 15 ile 75 arasında değişmektedir. Yüksek puan, yüksek iyi oluşa işaret eder. Ölçeğin iç tutarlılığı (α) .90 olarak hesaplanmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, gelir düzeyi, dijital cihaz kullanımı ve sosyal medya erişim sıklığı gibi bilgilerini toplamak amacıyla yapılandırılmıştır. Bu form aracılığıyla, bireylerin dijital katılım ve medya kullanım davranışlarıyla sosyokültürel profilleri arasında bağ kurmak amaçlanmıştır. Örnek maddeler: “Hangi cihazları kullanıyorsunuz? (Telefon, tablet, bilgisayar vb.)”, “Dijital platformlar aracılığıyla sosyal etkileşim kuruyor musunuz?”.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri, IBM SPSS Statistics 27 yazılımı kullanılarak yürütülmüştür. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla, parametrik test varsayımlarının sağlandığı durumlarda Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Bu yöntem, iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönünü ve gücünü değerlendirmek için sıklıkla tercih edilmektedir (Field 2018: 165). Katılımcıların demografik değişkenlere göre ölçek puanlarında anlamlı farklılıklar bulunup bulunmadığını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İki grup arasındaki ortalamaların karşılaştırılmasında t-testi; üç veya daha fazla grup arasındaki farklılıkların analizinde ise ANOVA tercih edilmiştir (Pallant 2020: 241). Çalışmada ayrıca, birden fazla bağımsız değişkenin bir bağımlı değişken üzerindeki etkisini aynı anda değerlendirebilmek için Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Bu analiz, bağımlı değişkendeki varyansın birden fazla bağımsız değişken tarafından hangi oranda açıklandığını ortaya koymayı amaçlamaktadır (Tabachnick ve Fidell 2019: 123). Öte yandan, ANOVA testlerinde grup büyüklüklerinin 30’un altında olması durumunda normallik ve varyans homojenliği varsayımlarının sağlanıp sağlanmadığına özel önem verilmiş; bu varsayımlar sağlanmadığında ise alternatif olarak non-parametrik Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Büyüköztürk 2021: 45). Tüm analizler %95 güven düzeyi esas alınarak gerçekleştirilmiş ve istatistiksel anlamlılık sınırı $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın verileri doğrultusunda elde edilen bulgular sunulacaktır. Sosyodemografik özellikler, katılımcıların dijital medya okuryazarlığı, psikolojik iyi oluş ve dijital yalnızlık düzeyleri ile ilişkili önemli faktörler olarak analiz edilmiştir. Aşağıda, katılımcıların demografik özelliklerine dair özet bilgileri içeren tabloya yer verilmiştir.

Tablo: 1. Katılımcı Demografik Bilgileri

		n	%
Yaş $\bar{X} \pm SS$ (Min-Maks)			62.96 $\pm$ 3.01 (60-75)
Cinsiyet	Kadın	64	50.0
	Erkek	64	50.0
	Evli	89	69.5
	Boşanmış/Dul	39	30.5
Eğitim Durumu	İlkokul mezunu	31	24.2
	Ortaokul mezunu	61	47.7
	Lise mezunu	4	3.1
	Ön lisans/Lisans mezunu	32	25.0
Gelir Durumu	Düşük (Asgari ücret ve altı)	49	38.3
	Orta (Asgari ücretin 1-3 katı)	41	32.0
	Yüksek (Asgari ücretin 3 katı ve üzeri)	38	29.7
Dijital Cihaz Kullanım Durumu			
Akıllı telefon	Hayır	0.0	0.0
	Evet	128	100.0
Tablet	Hayır	94	73.4
	Evet	34	26.6
Akıllı televizyon	Hayır	63	49.2
	Evet	65	50.8
İnternet Kullanım Sıklığı	Her gün	97	75.8
	Haftada birkaç kez	31	24.2
Yeni Medya Platform Kullanımı			
WhatsApp	Hayır	5	3.9
	Evet	123	96.1
Facebook	Hayır	25	19.5
	Evet	103	80.5
Instagram	Hayır	77	60.2
	Evet	51	39.8
YouTube	Hayır	67	52.3
	Evet	61	47.7
Twitter/X	Hayır	97	75.8
	Evet	31	24.2
TikTok	Hayır	96	75.0
	Evet	32	25.0
Diğer	Hayır	126	98.4
	Evet	2	1.6
	Hayır	0.0	0.0

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Dijital Platformlar Aracılığıyla Sosyal Etkileşim Kurma Durumu	Evet	128	100.0
	Toplam	128	100.0

Yukarıdaki verilere göre, katılımcıların yaş ortalamasının ($\bar{X}$ =62.96, SS=3.01) olduğu ve yaşların 60 ile 75 arasında değiştiği belirlenmiştir. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %50.0'sinin (n=64) kadın ve %50.0'sinin (n=64) erkek olduğu görülmektedir. Medeni durum dağılımı, %69.5'inin (n=89) evli, %30.5'inin (n=39) boşanmış veya dul olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeylerine bakıldığında, katılımcıların %47.7'si (n=61) ortaokul mezunu, %25.0'i (n=32) ön lisans/lisans mezunu, %24.2'si (n=31) ilkokul mezunu ve %3.1'i (n=4) lise mezunudur. Gelir durumu açısından, katılımcıların %38.3'ü (n=49) düşük gelir grubunda (asgari ücret ve altı), %32.0'si (n=41) orta gelir grubunda (asgari ücretin 1–3 katı) ve %29.7'si (n=38) yüksek gelir grubunda (asgari ücretin 3 katı ve üzeri) yer almaktadır.

Dijital cihaz kullanım durumuna bakıldığında, katılımcıların tamamının (%100.0, n=128) akıllı telefon kullandığı saptanmıştır. Tablet kullanım oranı %26.6 (n=34) iken, %73.4'ü (n=94) tablet kullanmamaktadır. Akıllı televizyon kullanımında ise katılımcıların %50.8'i (n=65) evet ve %49.2'si (n=63) hayır yanıtı vermiştir. İnternet kullanım sıklığı incelendiğinde, katılımcıların %75.8'inin (n=97) her gün internet kullandığı ve %24.2'sinin (n=31) haftada birkaç kez internet kullandığı görülmektedir.

Yeni medya platformlarının kullanımına ilişkin bulgular incelendiğinde, WhatsApp kullanım oranı %96.1 (n=123) iken %3.9'luk (n=5) bir kesimin kullanmadığı belirlenmiştir. Facebook kullanıcı oranı %80.5 (n=103) ve kullanmayan oranı %19.5 (n=25) olarak tespit edilmiştir. Instagram kullanıcılarının oranı %39.8 (n=51) ve kullanmayanların oranı %60.2 (n=77) iken, YouTube kullananların oranı %47.7 (n=61) ve kullanmayanların oranı %52.3 (n=67) bulunmuştur. Twitter/X kullanım oranı %24.2 (n=31) ve kullanmayan oranı %75.8 (n=97) iken, TikTok kullanan katılımcı oranı %25.0 (n=32) ve kullanmayan oranı %75.0 (n=96) olarak kaydedilmiştir. Diğer platformları kullananların oranı %1.6 (n=2) iken, %98.4'ü (n=126) diğer platformları kullanmamaktadır. Son olarak, katılımcıların tamamının (%100.0, n=128) dijital platformlar aracılığıyla sosyal etkileşim kurduğu belirlenmiştir.

Tablo: 2. Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği, Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeğine Ait Betimsel İstatistiklerin ve Basıklık, Çarpıklık, Cronbach Alpha Katsayılarının Değerlendirilmesi

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	SS	Basıklık k	Çarpıklık k	Cronbach Alpha (a)
Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	128	30	74	55.16	8.25	0.84	-0.72	0.93
Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği	128	29	93	66.22	13.04	0.84	-1.00	0.93
Sanal Sosyalleşme	128	10	40	28.71	6.09	0.97	-1.14	0.92
Sanal Paylaşım	128	7	35	20.88	5.75	-0.07	-0.23	0.90
Sanal Yalnızlık	128	7	24	16.63	3.37	0.15	-0.75	0.72
Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği	128	49	175	124.09	25.11	0.10	-0.14	0.98
Fonksiyonel Tüketim	128	13	35	26.51	4.78	0.73	-0.63	0.92
Eleştirel Tüketim	128	15	55	40.81	7.92	0.72	-0.56	0.95
Fonksiyonel Üretim	128	7	35	23.48	6.50	-0.87	-0.05	0.94
Eleştirel Üretim	128	13	50	33.29	8.06	-0.74	-0.05	0.92

Araştırmada kullanılan ölçeklerin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayılarının .72 ile .98 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçme araçlarının yüksek düzeyde güvenilirlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ölçeklere ilişkin güvenilirlik katsayılarının genel kabul gören .70 sınırının üzerinde olması, elde edilen bulguların istatistiksel açıdan tutarlı ve güvenilir olduğunu desteklemektedir (Taber, 2018). Buna ek olarak, çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2 ile +2 aralığında bulunması, veri setinin normal dağılım varsayımını karşıladığını ve parametrik analiz yöntemlerinin uygulanabilirliğini doğrulamaktadır.

Korelasyon Analizi Bulguları

Tablo: 3. Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	1									
2-Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği	.57**	1								
3-Sanal Sosyalleşme	.57**	.94**	1							
4-Sanal Paylaşım	.55**	.88**	.76**	1						
5-Sanal Yalnızlık	.22*	.66**	.55**	.33**	1					
6-Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği	.39**	.67**	.68**	.61**	.35**	1				
7-Fonksiyonel Tüketim	.46**	.69**	.68**	.64**	.35**	.88**	1			
8-Eleştirel Tüketim	.35**	.64**	.64**	.57**	.36**	.93**	.88**	1		

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

9-Fonksiyonel Üretim	.27**	.53**	.55**	.47**	.27**	.91**	.67**	.75**	1	
10-Eleştirel Üretim	.36**	.63**	.64**	.58**	.30**	.94**	.76**	.78**	.90**	1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Yapılan analizlere göre, Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği ($r = .57, p < .01$), Sanal Sosyalleşme ($r = .57, p < .01$), Sanal Paylaşım ($r = .55, p < .01$), Sanal Yalnızlık ($r = .22, p < .05$) değişkenleri arasında pozitif yönlü düşük ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği ($r = .39, p < .01$), Fonksiyonel Tüketim ($r = .46, p < .01$), Eleştirel Tüketim ($r = .35, p < .01$), Fonksiyonel Üretim ($r = .27, p < .01$), Eleştirel Üretim ($r = .36, p < .01$) arasında pozitif yönlü düşük ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği ile Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği ($r = .67, p < .01$), Fonksiyonel Tüketim ($r = .69, p < .01$), Eleştirel Tüketim ($r = .64, p < .01$), Fonksiyonel Üretim ($r = .53, p < .01$) ve Eleştirel Üretim ($r = .63, p < .01$) değişkenleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sanal Sosyalleşme ile Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği ($r = .68, p < .01$), Fonksiyonel Tüketim ($r = .68, p < .01$), Eleştirel Tüketim ($r = .64, p < .01$), Fonksiyonel Üretim ($r = .55, p < .01$) ve Eleştirel Üretim ($r = .64, p < .01$) değişkenleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sanal Paylaşım ile Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği ($r = .61, p < .01$), Fonksiyonel Tüketim ($r = .64, p < .01$), Eleştirel Tüketim ($r = .57, p < .01$), Fonksiyonel Üretim ($r = .47, p < .01$) ve Eleştirel Üretim ($r = .58, p < .01$) değişkenleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sanal Yalnızlık ile Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği ($r = .35, p < .01$), Fonksiyonel Tüketim ($r = .35, p < .01$), Eleştirel Tüketim ($r = .36, p < .01$), Fonksiyonel Üretim ($r = .27, p < .01$) ve Eleştirel Üretim ($r = .30, p < .01$) değişkenleri arasında pozitif yönlü düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Regresyon Analizi Bulguları

Tablo: 4. Yeni Medya Okuryazarlığının Sanal Ortam Yalnızlığı Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95 GA	
						Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	16.30	4.69		3.48	0.001**	7.03	25.57

Zeynep GÜMÜŞ DEMİR

Fonksiyonel Tüketim	1.13	0.39	0.41	2.91	0.004**	0.36	1.90
Eleştirel Tüketim	0.17	0.25	0.10	0.67	0.502	-0.32	0.65
Fonksiyonel Üretim	-0.39	0.31	-0.19	-1.26	0.212	-1.00	0.22
Eleştirel Üretim	0.67	0.27	0.41	2.46	0.015**	0.13	1.21
$R=.71 \quad R^2=.49 \quad F_{(4,123)}=31.78 \quad p<.001^{***}$							

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon analizi sonuçları, yeni medya okuryazarlığı alt boyutlarının sanal ortam yalnızlığını anlamlı bir şekilde yordadığını göstermiştir ($F(4,123) = 31.78, p < .001, R^2 = .49$). Model, sanal ortam yalnızlığı puanlarındaki varyansın %49'unu açıklamaktadır. Analiz bulgularına göre, fonksiyonel tüketim ($B = 1.13, SH = 0.39, \beta = 0.41, t = 2.91, p = .004$; %95 GA [0.36, 1.90]) ve eleştirel üretim ($B = 0.67, SH = 0.27, \beta = 0.41, t = 2.46, p = .015$; %95 GA [0.13, 1.21]) sanal ortam yalnızlığını anlamlı düzeyde pozitif yönde yordamaktadır. Buna karşın, eleştirel tüketim ($p = .502$) ve fonksiyonel üretim ($p = .212$) değişkenlerinin sanal ortam yalnızlığı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu sonuçlar, özellikle fonksiyonel tüketim ve eleştirel üretim boyutlarının sanal ortam yalnızlığı düzeylerini artırmada önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Tablo: 5. Yeni Medya Okuryazarlığının Psikolojik İyi Oluşu Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95 GA	
						Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	34.58	3.70		9.36	<.001***	27.27	41.90
Fonksiyonel Tüketim	1.02	0.31	0.59	3.32	0.001**	0.41	1.63
Eleştirel Tüketim	-0.24	0.19	-0.23	-1.24	0.216	-0.63	0.14
Fonksiyonel Üretim	-0.24	0.24	-0.19	-1.00	0.321	-0.73	0.24
Eleştirel Üretim	0.28	0.22	0.27	1.28	0.202	-0.15	0.70
$R=.49 \quad R^2=.21 \quad F_{(4,123)}=9.50 \quad p<.001^{***}$							

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Regresyon analizi sonuçları, yeni medya okuryazarlığı alt boyutlarının psikolojik iyi oluşu anlamlı düzeyde yordadığını göstermiştir ($F(4,123) = 9.50, p < .001, R^2 = .21$). Model, psikolojik iyi oluş puanlarındaki varyansın %21'ini açıklamaktadır. Analiz bulgularına göre, yalnızca fonksiyonel tüketim değişkeni psikolojik iyi oluşu anlamlı şekilde pozitif yönde yordamaktadır ($B = 1.02, SH = 0.31, \beta = 0.59, t = 3.32, p = .001; \%95 \text{ GA } [0.41, 1.63]$). Bu bulgu, fonksiyonel tüketim düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyinin de anlamlı şekilde arttığını göstermektedir. Buna karşılık, eleştirel tüketim ($p = .216$), fonksiyonel üretim ($p = .321$) ve eleştirel üretim ($p = .202$) değişkenlerinin psikolojik iyi oluş üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Sonuç olarak, psikolojik iyi oluşu yordamada en güçlü ve anlamlı değişkenin fonksiyonel tüketim olduğu görülmüştür.

Karşılaştırma Analizi Bulguları

Tablo: 6. Cinsiyete Göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği, Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Kadın(n=64)		Erkek(n=64)				
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	t	Sd.	p
Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	56.80	7.19	53.53	8.95	2.28	120.420	0.025*
Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği	65.41	13.59	67.03	12.52	-0.70	126	0.483
Sanal Sosyalleşme	28.55	6.50	28.88	5.70	-0.30	126	0.762
Sanal Paylaşım	20.83	5.98	20.94	5.55	-0.11	126	0.915
Sanal Yalnızlık	16.03	3.49	17.22	3.15	-2.02	126	0.046*
Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği	122.77	28.67	125.42	21.10	-0.60	115.766	0.552
Fonksiyonel Tüketim	26.34	5.49	26.67	3.98	-0.39	114.840	0.699
Eleştirel Tüketim	40.36	9.11	41.27	6.55	-0.65	114.383	0.520
Fonksiyonel Üretim	23.28	6.90	23.69	6.13	-0.35	126	0.725
Eleştirel Üretim	32.78	9.03	33.80	6.99	-0.71	118.501	0.478

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Test

Yapılan analizler sonucunda, cinsiyete göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş puanları kadınlarda ($\bar{X}=56.80, SS=7.19$), erkeklere ($\bar{X}=53.53, SS=8.95$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(120.420)=2.28, p=0.025$). Ayrıca Sanal Yalnızlık alt boyutunda erkeklerin puanları ($\bar{X}=17.22, SS=3.15$), kadınlara ($\bar{X}=16.03, SS=3.49$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=-2.02, p=0.046$).

Tablo: 7. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği, Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Her gün(n=97)		Hafta da birkaç kez(n=31)		t	Sd.	p
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	56.01	7.87	52.52	8.97	2.08	126	0.040*
Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği	68.52	10.90	59.03	16.41	3.01	38.807	0.005**
Sanal Sosyalleşme	29.93	5.27	24.90	6.95	3.70	41.622	0.001**
Sanal Paylaşım	21.57	5.02	18.74	7.28	2.01	39.511	0.051
Sanal Yalnızlık	17.02	3.19	15.39	3.66	2.39	126	0.018*
Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği	127.32	23.69	114.00	27.08	2.63	126	0.010*
Fonksiyonel Tüketim	27.18	4.48	24.42	5.15	2.88	126	0.005**
Eleştirel Tüketim	41.80	7.60	37.71	8.21	2.56	126	0.012*
Fonksiyonel Üretim	24.20	6.37	21.26	6.51	2.22	126	0.028*
Eleştirel Üretim	34.14	7.70	30.61	8.67	2.15	126	0.033*

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Test

Yapılan analizler sonucunda, İnternet kullanım sıklığına göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=56.01$, $SS=7.87$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=52.52$, $SS=8.97$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.08$, $p=0.040$). Sanal Ortam Yalnızlık puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=68.52$, $SS=10.90$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=59.03$, $SS=16.41$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(38.807)=3.01$, $p=0.005$). Sanal Sosyalleşme puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=29.93$, $SS=5.27$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=24.90$, $SS=6.95$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(41.622)=3.70$, $p=0.001$).

Sanal Yalnızlık puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=17.02$, $SS=3.19$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=15.39$, $SS=3.66$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.39$, $p=0.018$). Yeni Medya Okuryazarlığı puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=127.32$, $SS=23.69$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=114.00$, $SS=27.08$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.63$, $p=0.010$). Fonksiyonel Tüketim puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=27.18$, $SS=4.48$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=24.42$, $SS=5.15$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.88$, $p=0.005$).

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Eleştirel Tüketim puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=41.80$, $SS=7.60$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=37.71$, $SS=8.21$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.56$, $p=0.012$). Fonksiyonel Üretim puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=24.20$, $SS=6.37$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=21.26$, $SS=6.51$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.22$, $p=0.028$). Eleştirel Üretim puanları interneti her gün kullanan bireylerde ($\bar{X}=34.14$, $SS=7.70$), haftada birkaç kez kullanan bireylere ($\bar{X}=30.61$, $SS=8.67$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(126)=2.15$, $p=0.033$).

Tablo: 8. Eğitim Durumuna Göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği, Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu										
	İlkokul ¹ (n=31)		Ortaokul ² (n=61)		Lise ³ (n=4)		Ön lisans/Lisans ⁴ (n=32)				
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	X ²	p	Fark
Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	51.45	9.38	55.23	6.71	59.75	0.50	58.06	9.02	10.81	0.013*	4,3>1
Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği	56.39	16.14	68.80	10.94	70.25	3.30	70.31	9.08	18.03	<.001**	2,4>1
Sanal Sosyalleşme	23.74	7.41	29.70	5.15	31.00	1.15	31.34	3.61	18.86	<.001**	2,4>1
Sanal Paylaşım	17.55	6.08	21.87	5.49	22.25	3.40	22.06	5.03	11.45	0.010*	2,4>1
Sanal Yalnızlık	15.10	3.99	17.23	2.81	17.00	4.69	16.91	3.24	8.44	0.038*	2,4>1
Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği	106.3	23.36	121.1	21.78	137.0	6.00	145.2	17.86	43.44	<.001**	2,3,4>1
Fonksiyonel Tüketim	22.10	4.87	27.02	3.75	28.00	0.00	29.63	3.61	43.36	<.001**	3,4>2
Eleştirel Tüketim	35.00	7.48	40.56	7.28	44.00	0.00	46.53	5.56	39.47	<.001**	2,3,4>1
Fonksiyonel Üretim	20.39	5.55	21.89	6.12	27.00	2.00	29.09	4.68	36.32	<.001**	3,4>1
Eleştirel Üretim	28.90	7.63	31.69	7.47	38.00	4.00	40.00	5.17	35.67	<.001**	3,4>1

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Kruskal Wallis-H

Eğitim düzeyine göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda, yaşlı bireylerin psikolojik iyi oluş, dijital yalnızlık ve yeni medya okuryazarlığı düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarında, ön lisans/lisans ve lise mezunlarının ilkökul mezunlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları;

ayrıca lise mezunlarının ortaokul mezunlarından daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir ($\chi^2(3) = 10.81, p = .013$). Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği puanlarında da anlamlı bir fark bulunmuş; ortaokul ve ön lisans/lisans mezunlarının, ilkokul mezunlarına kıyasla daha yüksek yalnızlık puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir ($\chi^2(3) = 18.03, p < .001$). Benzer şekilde, sanal sosyalleşme, sanal paylaşım ve sanal yalnızlık puanlarında da ortaokul ve ön lisans/lisans mezunlarının ilkokul mezunlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları saptanmıştır (sırasıyla $\chi^2(3) = 18.86, p < .001$; $\chi^2(3) = 11.45, p = .010$; $\chi^2(3) = 8.44, p = .038$).

Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği puanlarında ise, ortaokul, lise ve ön lisans/lisans mezunlarının ilkokul mezunlarından anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları; ayrıca lise ve ön lisans/lisans mezunlarının puanlarının ortaokul mezunlarınkinden de anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur ($\chi^2(3) = 43.44, p < .001$). Fonksiyonel tüketim ve eleştirel tüketim puanlarında da benzer bir şekilde, ortaokul, lise ve ön lisans/lisans mezunlarının ilkokul mezunlarına göre anlamlı olarak daha yüksek puanlara sahip oldukları ve ön lisans/lisans mezunlarının ortaokul mezunlarından da daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir ($\chi^2(3) = 43.36, p < .001$; $\chi^2(3) = 39.47, p < .001$). Fonksiyonel üretim ve eleştirel üretim puanlarında ise lise ve ön lisans/lisans mezunlarının ilkokul mezunlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları ve ön lisans/lisans mezunlarının ayrıca ortaokul mezunlarından da daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir ($\chi^2(3) = 36.32, p < .001$; $\chi^2(3) = 35.67, p < .001$).

Tablo: 9. Gelir Düzeyine Göre Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği, Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		Gelir Düzeyi								
		Düşük (Asgari ücret ve altı) ¹ (n=49)		Orta (Asgari ücretin 1-3 katı) ² (n=41)		Yüksek (Asgari ücretin 3 katı ve üzeri) ³ (n=38)				
		$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	F(2,125)	p	Post-Hoc
Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği		56.49	6.61	55.73	7.98	52.84	9.99	2.28	0.107	-
Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği		69.04	11.08	67.00	13.00	61.74	14.48	3.61	0.030*	1>3 ^b
Sanal Sosyalleşme		29.61	5.31	29.12	6.31	27.11	6.62	1.98	0.142	-
Sanal Paylaşım		22.35	4.68	21.56	6.22	18.26	5.72	6.31	0.002**	1,2>3 ^b
Sanal Yalnızlık		17.08	3.15	16.32	3.47	16.37	3.55	0.73	0.484	-
Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği		118.08	23.89	133.07	26.23	122.16	23.19	4.36	0.015*	2>1 ^a

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Fonksiyonel Tüketim	26.49	4.71	27.44	5.17	25.53	4.32	1.60	0.207	-
Eleştirel Tüketim	39.96	7.90	42.51	8.76	40.08	6.83	1.40	0.250	-
Fonksiyonel Üretim	20.59	6.10	26.56	6.02	23.89	6.01	11.00	<.001** *	2,3>1 ^a
Eleştirel Üretim	31.04	7.82	36.56	7.66	32.66	7.83	5.81	0.004**	2>1 ^a

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) a: Tukey Testi b: Games Howell Testi

Yapılan analizler sonucunda, Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği puanlarında gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2,125) = 3.61, p = .030$). Games-Howell testi sonuçlarına göre düşük gelir grubunun ($\bar{X} = 69.04, SS = 11.08$) puanları, yüksek gelir grubuna ($\bar{X} = 61.74, SS = 14.48$) göre anlamlı derecede daha yüksektir. Sanal Paylaşım puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(2,125) = 6.31, p = .002$). Games-Howell testi sonuçlarına göre düşük ($\bar{X} = 22.35, SS = 4.68$) ve orta gelir grubunun ($\bar{X} = 21.56, SS = 6.22$) puanları, yüksek gelir grubuna ($\bar{X} = 18.26, SS = 5.72$) göre anlamlı derecede daha yüksektir.

Yeni Medya Okuryazarlığı Ölçeği puanlarında da anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2,125) = 4.36, p = .015$). Tukey testi sonuçlarına göre orta gelir grubunun ($\bar{X} = 133.07, SS = 26.23$) puanları, düşük gelir grubuna ($\bar{X} = 118.08, SS = 23.89$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Fonksiyonel Üretim puanlarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($F(2,125) = 11.00, p < .001$). Tukey testi sonuçlarına göre orta ($\bar{X} = 26.56, SS = 6.02$) ve yüksek gelir grubunun ($\bar{X} = 23.89, SS = 6.01$) puanları, düşük gelir grubuna ($\bar{X} = 20.59, SS = 6.10$) göre anlamlı şekilde daha yüksektir. Eleştirel Üretim puanlarında da gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2,125) = 5.81, p = .004$). Tukey testi sonuçlarına göre orta gelir grubunun ($\bar{X} = 36.56, SS = 7.66$) puanları, düşük gelir grubunun ($\bar{X} = 31.04, SS = 7.82$) puanlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

TARTIŞMA

Bu araştırma, yaşlı bireylerin dijital medya okuryazarlığı seviyelerinin dijital yalnızlık ve psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma bulguları, yaşlı bireylerin yeni medya okuryazarlığı düzeylerinin psikolojik iyi oluşu artırırken, dijital yalnızlık duygusunu azalttığını göstermektedir. Bireylerin dijital medya içeriklerini etkin, doğru ve amaçlı bir şekilde kullanma becerisi, psikolojik iyi oluş ve dijital yalnızlık üzerinde anlamlı bir değişken olarak öne çıkmaktadır. Bulgular, dijital platformların yaşlı bireyler için sosyal etkileşim ve iletişim açısından önemli bir fırsat sunduğunu ortaya koymaktadır. Yaşlı bireylerin

yeni medya ortamlarında kurdukları sosyal bağlar, toplumsal hayata katılımlarını artırmakta ve psikolojik iyi oluşlarını desteklemektedir. Bu bulgular, dijital teknolojilerin, özellikle yaşlı bireylerin sosyal izolasyonunu azaltmada ve toplumla entegrasyonlarını güçlendirmede önemli bir araç olduğu sonucuna varan literatürle tutarlıdır (Zapletal vd. 2023: 3; Ekoh, George ve Ezulike 2023: 65; Seifert 2020: 675). Ayrıca, araştırma bulguları, yeni medya okuryazarlığının yaşlı bireylerin psikososyal açıdan güçlenmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Yeni medya araçlarının bilinçli ve işlevsel kullanımı, yaşlı bireylerin öz yeterlilik duygularını desteklemekte ve toplumsal yaşama daha aktif katılım göstermelerini sağlamaktadır (Rasi vd. 2021: 41; Hobbs 2022: 477).

Araştırmanın sonuçları, dijital medya okuryazarlığındaki artışın, yaşlı bireylerin psikolojik iyi oluşlarını artırırken, dijital yalnızlık duygusunu önemli ölçüde azalttığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, literatürde yer alan çalışmalarla tutarlıdır ve dijital medya okuryazarlığının, yaşlı bireylerin psikolojik iyi oluşunu artırırken dijital yalnızlık duygusunu azalttığına dair mevcut bulguları desteklemektedir (Fang vd. 2018: 1518; Martínez-Alcalá vd. 2021). Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu, yaşlı bireylerin dijital ortamda gerçekleştirdikleri işlevsel etkileşimlerin yalnızlık duygusunun yönetilmesinde önemli bir rol oynadığıdır. Çevrimiçi bilgiye erişim, paylaşım ve üretim gibi dijital kullanım pratiklerinin artması, bireylerin sosyal bağlarını sürdürmelerine ve yalnızlık hissini azaltmalarına katkı sağlamaktadır. Bu bulgu, dijital becerilerin sosyal izolasyon üzerindeki etkilerini vurgulayan araştırmalarla desteklenmektedir (Martínez-Alcalá vd. 2021; He vd. 2022: 4). Ancak, bazı çalışmalar dijital etkileşimlerin her zaman sosyal destek sağlamadığını ve bazen dijital yalnızlık duygusunu artırabileceğini ileri sürmektedir (Cotten vd. 2022: 3).

Psikolojik iyi oluşu yordayan tek anlamlı değişkenin fonksiyonel tüketim olması, bireylerin dijital ortamda bilgiye erişim ve bu bilgiyi etkin kullanma becerisinin psikolojik sağlıkları üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir (Suchowerska ve McCosker 2022: 6). Fonksiyonel tüketim, dijital platformlardan bilgi edinmenin yanı sıra, bilgiyi eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme, doğru bilgiye ulaşma ve dijital araçları bireysel ve toplumsal fayda sağlamak amacıyla etkin bir biçimde kullanma becerisini içermektedir. Bu beceriler, bireylerin dijital dünyada psikolojik iyi oluşlarını artırmalarının yanı sıra, dijital yalnızlık gibi olumsuz etkilerden korunmalarına da katkı sağlar (Quinn 2018: 2; Meshi, Cotten ve Bender 2020: 165). Böylece dijital medya becerileri, psikolojik iyilik halini güçlendiren ve toplumsal bağları pekiştiren önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır (Yang vd. 2025: 446; Xie vd. 2022: 3; Cotten vd. 2013: 3; Martínez-Alcalá vd. 2021).

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Cinsiyet temelli karşılaştırmalarda, kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek bulunması, kadınların dijital sosyal bağlantıları daha etkin kullandıklarını ortaya koyan Taipale ve arkadaşlarının (2021: 5) bulgularını desteklemektedir. Bunun aksine, erkeklerin daha yüksek sanal yalnızlık puanlarına sahip olması, dijital ortamların erkekler için beklenen sosyal destek fonksiyonunu tam olarak yerine getirmediğini düşündürmektedir (Wang vd. 2023: 872; Yang ve Du 2021; Yang vd. 2022: 5). Bu bulgu, dijital dünyanın her birey için eşit derecede faydalı olamayabileceğini ve dijital medyanın erkekler için yalnızlık hissini derinleştirebileceğini göstermektedir.

İnternet kullanım sıklığına göre yapılan analizlerde, her gün internet kullanan bireylerin psikolojik iyi oluş ve yeni medya okuryazarlığı puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgu, internet ve dijital teknolojilerin yaşlı bireyler üzerinde olumlu etkiler yarattığını ve onların sosyal bağlarını güçlendirdiğini, aynı zamanda yalnızlık duygularını azaltarak psikolojik iyi oluşlarını artırdığını ortaya koyan literatürle uyumludur (Nedeljko vd. 2021: 648; Taipale vd. 2021: 5; Carrasco-Dajer vd. 2024: 7). İnternetin düzenli kullanımı, yaşlı bireylerin dijital dünyada daha aktif rol oynamalarını ve toplumsal katılımlarını artırmalarını sağlamaktadır. Bu durum, dijital medyanın sadece bilgi edinme değil, aynı zamanda sosyal etkileşimleri sürdürme ve toplumsal bağlılık duygularını pekiştirme açısından da kritik bir araç olduğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda, dijital okuryazarlığın yaşlı bireyler için güçlendirici bir faktör olduğu söylenebilir.

Eğitim düzeyine göre yapılan analizlerde, eğitim seviyesi arttıkça hem yeni medya okuryazarlığı hem de psikolojik iyi oluş düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Bu bulgu eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin dijital becerilerini daha etkin kullanabilmesi, bu becerilerin psikolojik sağlıklarını olumlu yönde etkileyebilmesi olasılığına işaret etmektedir. Purtilo-Nieminen ve arkadaşlarının (2021: 3) ve Tirado-Morueta ve arkadaşlarının (2021: 7) dijital kapsayıcılık konusundaki çalışmaları, eğitim düzeyinin dijital medya okuryazarlığını artırmada rol oynayabileceğini ve dijital becerilerin, bireylerin toplumsal katılımlarını güçlendirerek psikolojik iyi oluşları üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini ortaya koymaktadır. Gelir düzeyine göre yapılan analizlerde, orta gelir grubunun dijital becerilerde daha üstün olduğu gözlemlenmiştir. Demografik değişkenler, bireylerin psikolojik ve sosyal durumları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olabilmektedir (Gümüş ve Güler 2024: 506). Ekonomik kaynakların, bireylerin dijital katılımlarını ve dijital becerilerdeki gelişimlerini etkileyebileceği düşünülmektedir (Mohan vd. 2024; Cotten vd. 2013: 3).

Araştırma bulguları, yaşlı bireylerin dijital medya okuryazarlığı düzeyleri ile psikolojik iyi oluşları ve dijital yalnızlıkları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koyarken; bu veriler, yaşlılık deneyiminin dijital çağda yalnız bireysel değil, toplumsal boyutta da yeniden düşünülmesi gerektiğine işaret etmektedir. Özellikle dijital içerilme düzeyi yüksek olan bireylerin psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olması, dijital kapsayıcılığın yaşlı bireyler için bir koruyucu faktör olabileceğini göstermektedir. Bu durum, dijital dışlanmanın yalnızca teknoloji kullanamama problemi değil, aynı zamanda sosyal bağlantı eksikliği ve görünür olmama haliyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Cotten vd. 2022: 3; Martínez-Alcalá vd. 2021; Rasi vd. 2021: 41).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma yalnızca İstanbul'da yaşayan 128 yaşlı bireyle, kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler öz-bildirim yoluyla toplandığı için katılımcıların yanıtlarında yanlılık riski bulunmaktadır. Ayrıca, araştırma nicel yöntemle sınırlı olduğundan, derinlemesine görüş ve deneyimlere yer verilmemiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen bulgular, yaşlı bireylerin yeni medya okuryazarlığı düzeyleri ile psikolojik iyi oluş ve dijital yalnızlık arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların medya okuryazarlık becerileri arttıkça psikolojik iyi oluş düzeylerinin yükseldiği, buna karşılık dijital yalnızlık hislerinin azaldığı gözlemlenmiştir. Özellikle dijital içerikleri eleştirel değerlendirme ve üretme becerilerinin, bireylerin dijital ortamdaki sosyal etkileşimlerini daha nitelikli hale getirdiği anlaşılmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, aynı zamanda bireylerin eğitim düzeyi ve internet kullanım sıklığı gibi demografik özelliklerinin dijital beceriler ve iyi oluş üzerinde belirleyici rol oynadığını göstermektedir.

Yaşlı bireylerin dijital dünyaya daha aktif ve bilinçli şekilde katılabilmesi için erişilebilir dijital eğitim programlarına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Özellikle dezavantajlı yaşlı gruplara yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerini yaygınlaştırması önemlidir. Eğitim materyallerinin yaşa uygun, sade ve görsel ağırlıklı içeriklerle tasarlanması, bu süreçte etkili olabilir. Bunun yanı sıra, sosyal hizmet, psikoloji ve sağlık alanında çalışan uzmanların, yaşlı bireylerin dijital destek ihtiyacını gözeterek hareket etmeleri ve sürece dâhil olmaları gerekmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, yaşlı bireylerin dijital medya deneyimlerini daha derinlemesine analiz edebilmek amacıyla nitel yöntemlerin veya karma araştırma desenlerinin kullanılması önerilmektedir. Ayrıca, farklı sosyo-kültürel yapılarda

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

gerçekleştirilecek karşılaştırmalı çalışmalar, dijitalleşme sürecinin yaşlı bireyler üzerindeki etkilerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

EXTENDED ABSTRACT

The digitalization process not only increases access to technological tools, but also radically transforms individuals' daily life practices, communication styles and social interaction networks. One of the groups most affected by this transformation is the elderly. Old age is not only a period of biological changes; it is a multi-dimensional life stage in which transformations occur in the individual's social roles, communication habits and social participation styles. In this transformation process, digital technologies have become important tools for older individuals in terms of both accessing information and maintaining social interaction. On the other hand, the transition from traditional media habits to digital media use poses both an opportunity and a risk for the elderly population. Access to digital media tools and the conscious, critical and functional use of these tools vary significantly among individuals. These differences are closely related to socioeconomic conditions, level of education, previous technological experience and adaptation to digital environments. In this framework, new media literacy means that older individuals not only consume but also produce digital content; In this process, it is considered as a multi-layered competence area that enables them to become individuals who can think critically, make sense of it and are aware of digital risks.

This research aims to analyze the effects of new media literacy levels of older individuals on their psychological well-being and digital loneliness experiences in today's world where digitalization is accelerating. Especially in the period after the COVID-19 pandemic, digital media has started to play a critical role in protecting older individuals from the risk of social isolation and exclusion. It has become easier for them to connect with their family members and social circles through video calls, social media platforms and online services. However, the level of benefiting from these opportunities is directly related to individuals' ability to access digital content and their ability to understand, analyze, select and use these contents effectively. New media literacy is a multi-dimensional competence that includes not only technical skills but also critical evaluation of digital content, awareness of misinformation and safe internet use. The development of this competence in older individuals is shaped by socioeconomic variables such as age, education level, income level and previous technology experience. Therefore, the participation of elderly individuals in the digitalization process depends not only on the technological infrastructure, but also on their individual resources and

social support mechanisms. For this reason, strengthening the relationship that elderly individuals establish with digital media; increasing their psychological well-being, stands out as an important necessity in order to reduce digital loneliness and narrow the digital gap.

This study was conducted with 128 individuals aged 60 and over living in Istanbul. Data were collected with the New Media Literacy Scale, the Psychological Well-Being Scale for the Elderly and the Virtual Environment Loneliness Scale. Analyses were carried out with t-test, ANOVA, Pearson correlation and multiple linear regression techniques. According to the findings, it was determined that as the new media literacy levels of elderly individuals increased, their psychological well-being scores increased significantly, while their digital loneliness levels decreased. When the sub-dimensions of new media literacy were examined, especially the “functional consumption” dimension stands out as a significant and strong predictor variable on both psychological well-being and digital loneliness. This shows that the skills of elderly individuals to access digital content, to distinguish correct information and to use it according to their needs are determinants of their mental health and social connectedness. The “critical production” dimension was also found to have an effect on digital loneliness. In other words, individuals who have the ability to produce content in digital environments and critically filter this content have lower levels of loneliness. Demographic variables such as gender, education level, income level and frequency of internet use have also been determinants of new media literacy and well-being. While women have higher levels of psychological well-being than men, men have higher digital loneliness scores. Individuals who use the internet daily have significantly higher levels of media literacy and psychological well-being than individuals who use it less frequently. As the level of education increases, both media literacy and psychological well-being levels increase, while digital loneliness levels decrease. This supports the social and psychological benefits of digital inclusiveness. It is a determinant of their mental health and social connectedness.

In the analyses conducted according to income level, it was seen that individuals in the middle income group have higher media literacy skills; while individuals in the low income group have higher levels of digital loneliness. These findings reveal the economic basis of digital inequalities and emphasize that digital inclusion is not only a technological but also a socioeconomic issue. The results obtained reveal that new media literacy is not only the ability to use digital tools, but also has a strong function in establishing social bonds, participating in social life and increasing psychological resilience. Increasing access to digital content increases the life satisfaction of elderly individuals and reduces the feeling of loneliness. This situation

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

clearly reveals the importance of digital literacy programs. In line with the findings of the research, it is recommended that digital education programs to be developed for elderly individuals should be simple, accessible and practical. Conducting these programs in collaboration with social workers, psychologists and healthcare professionals will increase the quality of the relationship that elderly individuals establish with digital content. In addition, comparative studies conducted in different cultural and socioeconomic contexts will be able to reveal the relationship between aging and digitalization in a more comprehensive way. In conclusion, this study reveals that new media literacy facilitates the participation of older individuals not only in digital life but also in social life, reduces the feeling of digital loneliness and increases their psychological well-being. The critical and functional use of digital media tools is of key importance for both the individual well-being and social visibility of older individuals. It is recommended that these relationships be examined more deeply in future studies using qualitative data collection techniques.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş. (2021). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, 27. Baskı, İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Carrasco-Dajer, C. M., Vera-Calzaretta, A. R., Ubillos-Landa, S. vd. (2024). Impact of a culturally adapted digital literacy intervention on older people and its relationship with health literacy, quality of life, and well-being, *Frontiers in Psychology*, 15, 1305569. Doi: <https://doi.org/10.2196/23588>
- Cotten, S. R., Anderson, W. A. ve McCullough, B. M. (2013). Impact of internet use on loneliness and contact with others among older adults: cross-sectional analysis, *Journal of Medical Internet Research*, 15(2), e39. Doi: <https://doi.org/10.2196/jmir.2306>
- Cotten, S. R., Schuster, A. M. ve Seifert, A. (2022). Social media use and well-being among older adults, *Current Opinion in Psychology*, 45, 101293. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2021.12.005>
- Ekoh, P. C., George, E. O. ve Ezulike, C. D. (2023). Digital and physical social exclusion of older people in rural Nigeria in the time of COVID-19, in *COVID-19 and Older Adults*, 61-74. Routledge.
- Fang, Y., Chau, A. K., Wong, A. vd. (2018). Information and communicative technology use enhances psychological well-being of older adults: the roles of age, social connectedness, and frailty status, *Aging & Mental Health*, 22(11), 1516-1524. Doi: <https://doi.org/10.1080/13607863.2017.1358354>
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th ed.), Sage.
- Gümüş Demir, Z. (2022). Yaşlılarda psikolojik iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Yaşlılık Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 94-108.
- Gümüş, Z., Güler, K. (2018). Yetişkin Bireylerdeki Bağlanma Stillerinin Demografik Özellikleri ve Yaşam Kaliteleriyle Olan İlişkinin İncelenmesi, *The Journal of Academic Social Science*, 6(78), 505-521. Doi: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.14169>
- He, Y., Li, K. ve Wang, Y. (2022). Crossing the digital divide: The impact of the digital economy on elderly individuals' consumption upgrade in China, *Technology in Society*, 71, 102141. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.102141>
- Hobbs, R. (2022). Media literacy, in *The Routledge international handbook of children, adolescents, and media* (475-482), Routledge.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*, 23. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Koc, M., Barut, E. (2016). Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS) for university students, *Computers in Human Behavior*, 63, 834-843. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.035>
- Koç, M., Barut, E. (2016). Yeni medya okuryazarlığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 42, 251-275.
- Korkmaz, O., Şensoy, Ö. ve Demirtaş, H. (2014). Sanal Ortam Yalnızlık Ölçeği geliştirme çalışması, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 152-170.
- Kökalan Çımrın, F., Öztürk, I. ve Demir, A. C. (2024). Türkiye’de İslami feminist hareketin dijital aktivist yansımaları: Havle Kadın Derneği ve Reçel Blog örneği, *İmgelem*, 7(2), 32-45. Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11028457>

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

- Martínez-Alcalá, C. I., Rosales-Lagarde, A., Pérez-Pérez, Y. M. vd. (2021). The effects of Covid-19 on the digital literacy of the elderly: Norms for digital inclusion, *Frontiers in Education*, 6, 716025. Doi: <https://doi.org/10.3389/feduc.2021.716025>
- Meshi, D., Cotten, S. R. ve Bender, A. R. (2020). Problematic social media use and perceived social isolation in older adults: a cross-sectional study. *Gerontology*, 66(2), 160-168. Doi: <https://doi.org/10.1159/000502577>
- Mohan, R., Saleem, F., Voderhobli, K. vd. (2024). Ensuring sustainable digital inclusion among the elderly: A comprehensive analysis, *Sustainability*, 16(17), 7485. Doi: <https://doi.org/10.3390/su16177485>
- Nedeljko, M., Bogataj, D. ve Kaučič, B. M. (2021). The use of ICT in older adults strengthens their social network and reduces social isolation: Literature Review and Research Agenda, *IFAC-PapersOnLine*, 54(13), 645-650. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2021.10.524>
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS* (7th ed.), Open University Press.
- Purtilo-Nieminen, S., Vuojärvi, H., Rivinen, S. vd. (2021). Student teachers' narratives on learning: A case study of a course on older people's media literacy education, *Teaching and Teacher Education*, 106, 103432. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103432>
- Quinn, K. (2018). Cognitive effects of social media use: A case of older adults, *Social Media+ Society*, 4(3), 2056305118787203. Doi: <https://doi.org/10.1177/2056305118787203>
- Rasi, P., Vuojärvi, H. ve Rivinen, S. (2021). Promoting media literacy among older people: A systematic review, *Adult Education Quarterly*, 71(1), 37-54. Doi: <https://doi.org/10.1177/0741713620923755>
- Schirmer, W., Geerts, N., Vercruyssen, A. vd. (2022). Digital skills training for older people: The importance of the 'lifeworld', *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 101, 104695. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.archger.2022.104695>
- Seifert, A. (2020). The digital exclusion of older adults during the COVID-19 pandemic, *Journal of Gerontological Social Work*, 63(6-7), 674-676. Doi: <https://doi.org/10.1080/01634372.2020.1764687>
- Suchowerska, R., McCosker, A. (2022). Governance networks that strengthen older adults' digital inclusion: The challenges of metagovernance, *Government Information Quarterly*, 39(1), 101649. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101649>
- Sümer, O. (2024). Algoritma tiranlığı: Dijital dünyada bireyin savunmasızlığına yönelik bir sosyo-teknik analiz, *İmgelem*, 7(1), 10-19. Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11028455>
- Taber, K. S. (2018). The use of Cronbach's Alpha when developing and reporting research instruments in science education, *Research in Science Education*, 48, 1273-1296. Doi: <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9602-2>
- Taipale, S., Oinas, T. ve Karhinen, J. (2021). Heterogeneity of traditional and digital media use among older adults: A six-country comparison, *Technology in Society*, 66, 101642. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101642>

- Tirado-Morueta, R., Rodríguez-Martín, A., Álvarez-Arregui, E. vd. (2021). Understanding internet appropriation among older people through institutional supports in Spain, *Technology in Society*, 64, 101505. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101505>
- Todd, E., Bidstrup, B. ve Mutch, A. (2022). Using information and communication technology learnings to alleviate social isolation for older people during periods of mandated isolation: a review, *Australasian Journal on Ageing*, 41(3), e227-e239. Doi: <https://doi.org/10.1111/ajag.13041>
- Wang, W., Zhang, Y. ve Zhao, J. (2023). Technological or social? Influencing factors and mechanisms of the psychological digital divide in rural Chinese elderly, *Technology in Society*, 74, 102307. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102307>
- Xie, L., Zhang, S., Xin, M. vd. (2022). Electronic health literacy and health-related outcomes among older adults: A systematic review, *Preventive Medicine*, 157, 106997. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2022.106997>
- Yang, H., Chen, H., Pan, T. vd. (2022). Studies on the digital inclusion among older adults and the quality of life—a Nanjing example in China, *Frontiers in Public Health*, 10, 811959. Doi: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.811959>
- Yang, J., Du, P. (2021). Gender, capital endowment and digital exclusion of older people in China, *Ageing & Society*, 41(11), 2502-2526. Doi: <https://doi.org/10.1017/S0144686X20000434>
- Yang, Y., Wang, C., Xiang, X. vd. (2025). AI Applications to Reduce Loneliness Among Older Adults: A Systematic Review of Effectiveness and Technologies, *Healthcare*, 13(5), 446. Doi: <https://doi.org/10.3390/healthcare13050446>
- Zapletal, A., Wells, T., Russell, E. vd. (2023). On the triple exclusion of older adults during COVID-19: Technology, digital literacy and social isolation, *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 100511. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100511>

Yaşlı Bireylerde Yeni Medya Okuryazarlığının Dijital Yalnızlık ve İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

Makale Bilgileri/Article Information

Etik Beyan:	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan edilir.	Ethical Statement:	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Çıkar Çatışması:	Çalışmada kişiler veya kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.	Conflict of Interest:	The authors declare that declare no conflict of interest.
Yazar Katkı Beyanı:	Çalışmanın tamamı yazar tarafından oluşturulmuştur.	Author Contribution Declaration:	The entire study was created by the author.
Mali Destek:	Çalışma için herhangi bir kurum veya projeden mali destek alınmamıştır.	Financial Support:	The study received no financial support from any institution or project.
Yapay Zekâ Kullanımı:	Bu çalışmada herhangi bir yapay zekâ tabanlı araç veya uygulama kullanılmamıştır.	Use of Artificial Intelligence:	This study did not utilize any artificial intelligence-based tools or applications.
İntihal:	Bu makalede intihal taraması yapılmış ve intihal içermediği teyit edilmiştir. – İntihal.Net	Plagiarism:	This article has been scanned for plagiarism and it has been confirmed that it does not contain plagiarism. – İntihal.Net

